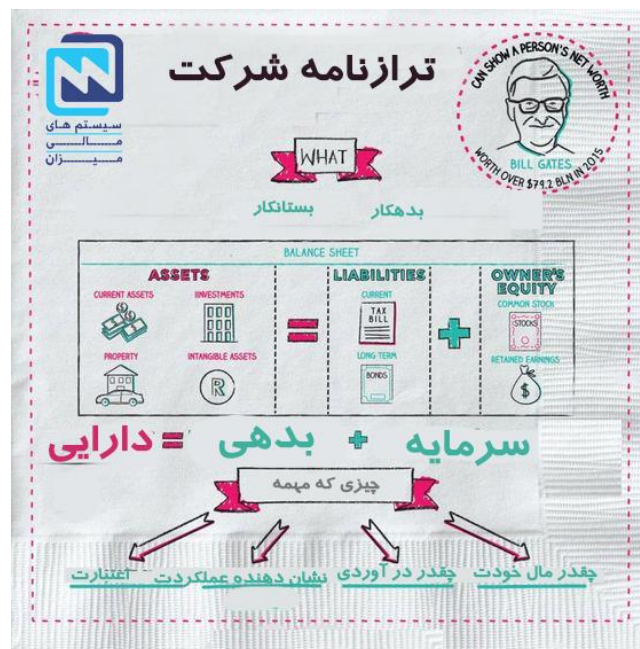

حسابداری دوبل چیست؟ و چه کاربردهایی دارد؟

حسابداری دوبل با ایجاد حساب های واسط مثل حساب صندوق، اسناد پرداختی، حساب فروش و بهای تمام شده با طبقه بندی کنترل کاملتری روی حساب ها وجود دارد. با وجود محدودیت های حسابداری دوبل مزیت های زیادی برای استفاده از آن وجود دارد طی سال های گذشته تا کنون محبوبیت خاصی بین حسابداران داشته است. در این مقاله از حسابداری میزان به مفهوم و نحوه محاسبات حسابداری دوبل یا دوطرفه پرداخته ایم و مزایا و معایب آن را بررسی کرده ایم.

حسابداری دوبل یا دو طرفه چیست؟

تمامی سازمان هایی که با حجم انبوه معاملات روبرو هستند می بایست از حسابداری دوبل استفاده کنند تا در صد خطا برای امور مالی کاهش پیدا کند. علت این نامگذاری دو بار وارد کردن معاملات و تراکنش مالی به منظور ثبت است. در حسابداری دوبل هر تراکنش حداقل در دو حساب ثبت می شود. حسابداری دوبل که در بر دارنده تمامی فعالیت های مالی سازمان هاست بیان می کند معادلات حسابداری دو طرفه هستند و هر گونه اعمال تغییر در سمت معاملات بر روی سمت دیگر هم موثر است و معاملات جنبه ای دو گانه دارند. به عبارت دیگر مجموع ارقام بدهکار با مجموع ارقام بستانکار برابر است. دو طرف معاملات همیشه با هم برابر خواهند بود. حسابداری دوبل طی مدت زمانی کوتاه، تحول های زیادی پیدا کرد و به مرور تکمیل شد. تا جایی تمامی سازمان ها برای نوشتن دفاتر مالی به حسابداری دوبل نیاز دارند.

تاریخچه حسابداری دوبل

لوکا پاچولی (فرا لوکا بارتولومئو دی پاچولی) راضی دان بود که سامانه حسابداری دوطرفه یا دوبل را تدوین کرد که با نام حسابداری دو=بل از آن یاد می شود. بنابراین او را پدر حسابداری جهان نامیدند. شیوه‌ای که او منتشر کرده است متشکل از اکثر چرخه‌های حسابداری است که امروزه ما از آن‌ها اطلاع داریم. او شیوه استفاده از دفاتر را توضیح می‌دهد. دفاتر او دارایی‌ها و بدهی‌ها و سرمایه و درآمد و هزینه را شامل شده و در صورت‌های مالی مانند ترازنامه و یا صورت سود و زیان طبقه بندی شده است. او بستن حساب‌ها را در پایان سال مالی اعلام می‌دارد و تراز آزمایشی را جهت درستی دفاتر حسابداری پیشنهاد می‌دارد.

حسابداری دوبل چه مزایایی دارد؟

استفاده از حسابداری دوبل تا حدود زیادی از اشتباهات جلوگیری می‌کند. در ادامه مزایای حسابداری دوبل را به طور کلی شرح می‌دهم.

- تمامی اطلاعات معاملاتی در حسابداری دوبل ثبت می‌شود و با تهیه صورت‌های مالی قابل ردیابی است.
- تمامی دارایی‌ها و بدهی‌های یک سازمان بطور کامل ثبت می‌شود و به سادگی وضعیت شرکت قابل بررسی و تحلیل است.
- برنامه ریزی با وجود حسابداری دوبل و دسترسی به سود و زیان و همچنین درآمدها و بدهی‌ها بسیار آسان تر و دقیق تر است.
- یکی از علمی ترین سیستم‌های عمومی حسابداری است که تمامی اشتباهات به راحتی قابل شناسایی و اصلاح آن امکان پذیر است.

حسابداری دوبل چه معایبی دارد؟

حسابداری دوبل مزایای زیادی دارد و بخاطر مزایای آن است که طی سالیان از محبوبیت بالایی برخوردار است. ولی در کنار آن معایبی نیز وجود دارد که در ادامه به مهمترین آن‌ها می‌پردازیم.

- شاید بزرگترین عیب حسابداری دوبل، پیچیدگی زیاد در قوانین باشد.
- زمان و هزینه لازم است تا ثبت اطلاعات به درستی انجام شود.
- نیاز به داشتن علم حسابداری ضروری است

حسابداری دوبل چه تفاوتی با حسابداری یک طرفه دارد؟

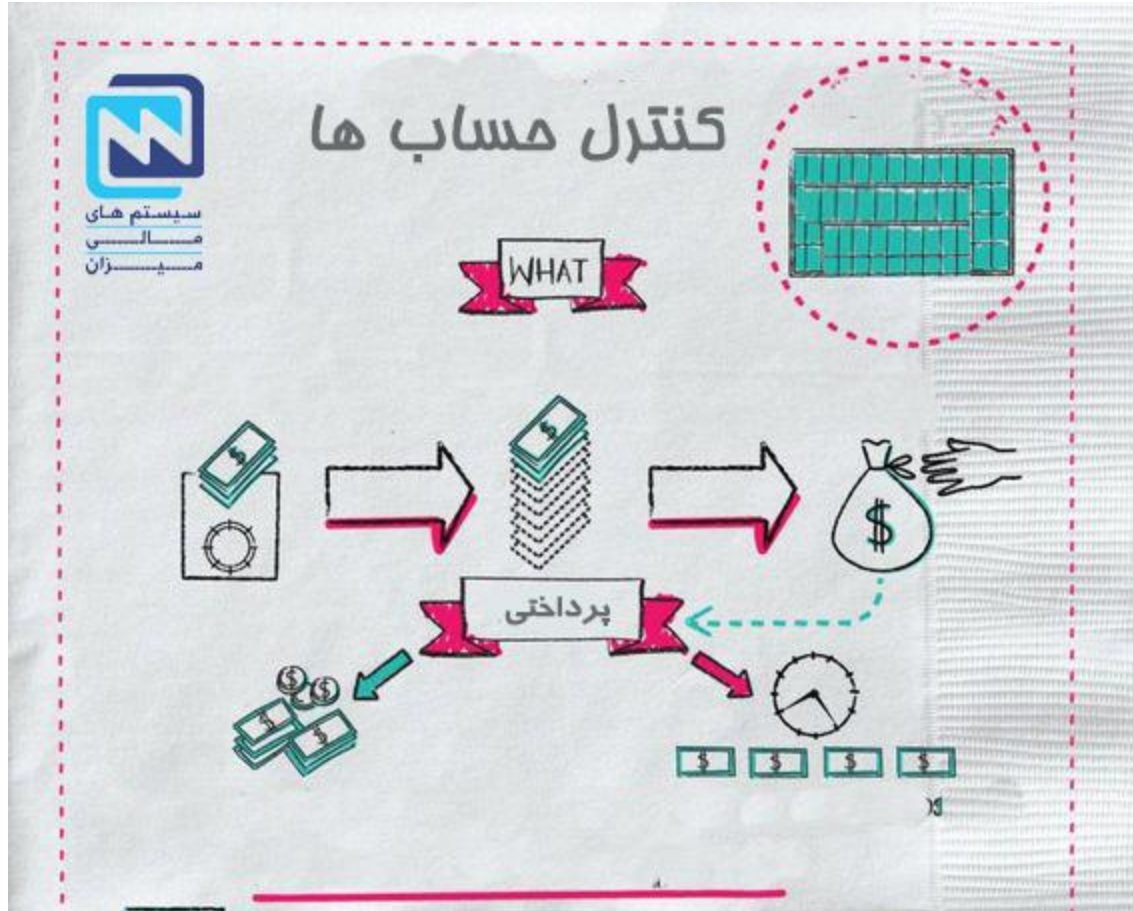
در حسابداری یک طرفه ترازنامه تهیه نمی‌شود، که معمولاً برای کسب و کارهای کوچک مورد استفاده قرار می‌گیرد. در چنین مولردی در دفاتر حسابداری پول دریافتی به عنوان بستانکار و پول پرداختی در ستون بدهکار ثبت می‌شود و مانده در ستون سوم محاسبه می‌شود. در حسابداری دو طرفه یا دوبل حساب‌های واسط وجود دارد این در حالی است که در حسابداری یک طرفه حساب واسطی وجود ندارد و کنترل حساب‌ها سخت تر و احتمال خطا افزایش پیدا می‌کند. در ادامه به چند حساب واسط اشاره می‌کنیم که در حسابداری دو طرفه برای کنترل بهتر حساب‌ها استفاده می‌شود

- حساب اسناد پرداختی
- حساب سود و زیان
- حساب های سرمایه
- حساب صندوق
- و ...

در حسابداری دابل حساب مختلفی وجود دارد که به دو نوع بدهکار و بستانکار تقسیم می شود و جداگانه تحلیل و بررسی می شود. ولی در حسابداری یک طرفه فقط حساب بدهکار بررسی می شود. حساب بستانکار بررسی نمی شود.

کاربرد حسابداری دو طرفه

مهمترین کاربرد حسابداری دو طرفه در سازمان هایی است که گردش معاملات در آن ها بالا می باشد. هر معامله حداقل در یک حساب به عنوان بدهکار و در حساب دیگر به عنوان بستانکار است. حسابداری دو طرفه بهترین روش برای کنترل حساب هاست و احتمال خطا را تا حدود زیادی کاهش می دهد. در تمامی کسب و کارها چه در زمانی که از حسابداری نقدی استفاده می شود و چه در زمانی که از حسابداری تعهدی استفاده می شود، برای نوشتن دفاتر از حسابداری دابل استفاده می شود. در حسابداری دابل سطر اول سمت راست بدهکار و در سطر دوم سمت چپ بستانکار نامیده می شود. تمامی حساب هایی که با بدهکار شدن مانده حساب افزایش پیدا کرده است ماهیت بدهکار دارند. و حساب هایی که با بستانکار شدن مانده شان افزایش پیدا می کند ماهیت بستانکار دارد.

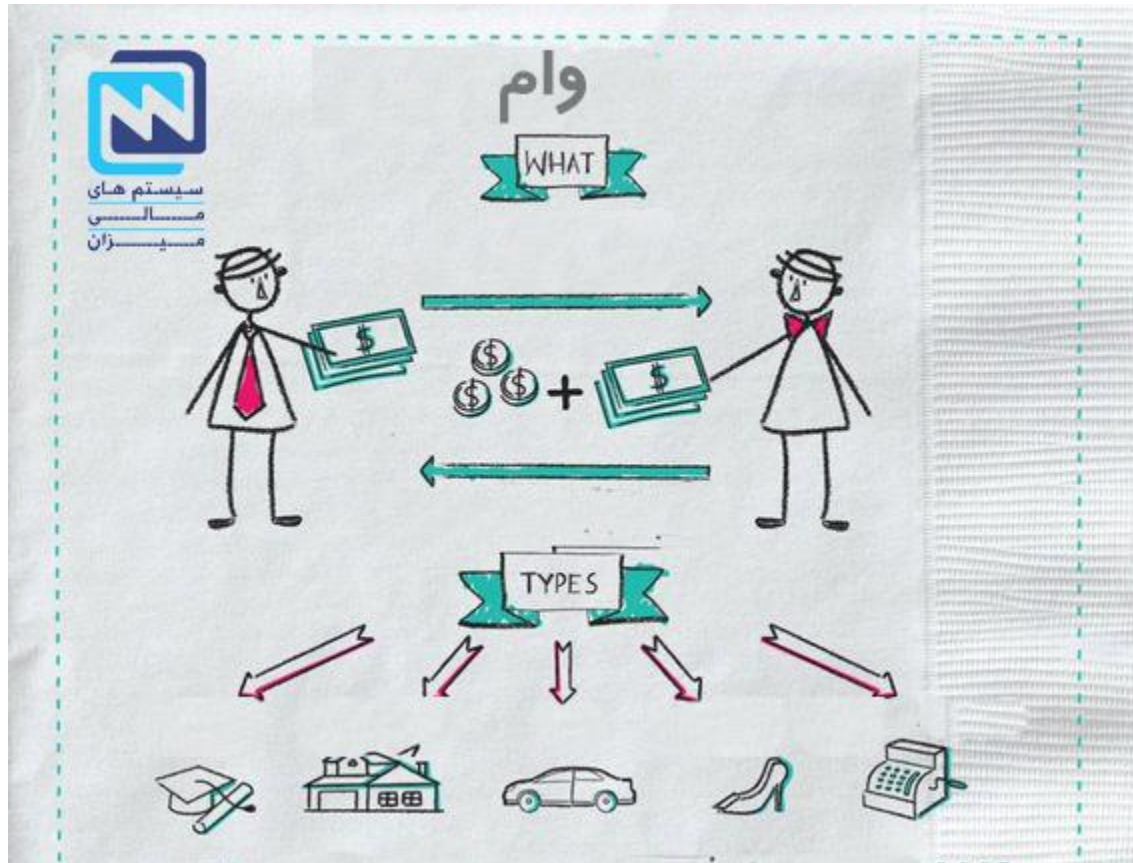
نحوه انجام محاسبات در حسابداری دوبل

همانطور که در بالا به آن اشاره شد در حسابداری دوبل حساب های مختلفی وجود دارند که به دو نوع بدهکار و بستانکار تقسیم می شوند حساب صندوق، هزینه ها و حساب های خرید از نوع بدهکار هستند و حساب های فروش درآمدها و .. همگی از نوع حساب بستانکار است. افزایش طرف حساب بدهکار باعث بدهکار شدن حساب و کاهش در طرف حساب بدهکار، حساب را بستانکار می کند.

شما می بایست در ابتدا بدهکار و بستانکار را حساب کنید و سپس بدهی را در ستون چپ و بستانکاری را در ستون راست دفتر حسابداری بگذارید. در دو طرف دفتر هر دو ستون باید مقدار برابر داشته باشند. در نهایت باید معادله حسابداری برای شما بصورت زیر باشد $\text{دارایی} = \text{بدهی} + \text{سرمایه}$

اگر بخواهیم طی یک مثال توضیح دهیم باید بگوییم: در صورت برداشت از حساب صندوق که ماهیت حساب بدهکار است و موجودی آن کاهش پیدا می کند حساب صندوق از نوع بستانکار است. حسابداری دوبل به گونه ای حساب های بدهکار و بستانکار را به هم پیوند میزند که عدم وجود یکی از آنها در معامله موجب به وجود آمدن خطا و اشتباه می شود. میزان بدهی موجب افزایش میزان حساب های دارایی می شود؛ اما افزایش حساب های بدهی می تواند حقوق و مزایای مالکین سهام را کاهش دهد

یک مثال از حسابداری دو طرفه

اگر بخواهم حسابداری دو طرفه را با یک مثال توضیح داد ، تصور کنید شرکت آریان مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان وام می گیرد . مطابق با معادله حسابداری که دارایی = بدهی + سرمایه می توان گفت بدهی ثبت شده ۱۰۰ میلیون تومان افزایش داشته و دارایی شرکت ۱۰۰ میلیون تومان کاهش پیدا کرده است. در دفاتر حسابداری برای افزایش بدهی در دفاتر باید بستانکاری را وارد کنیم. میزان بدهکاری و بستانکاری با هم برابر است.